

**Утворення Кримської АСРР у складі РФСРР.
Молдавська АСРР. Релігійне життя в УСРР**

План уроку

- ◆ Утворення Кримської АСРР у складі РФСРР.
- ◆ Молдавська АСРР.
- ◆ Релігійне життя в УСРР

Утворення Кримської АСРР

Створена 18 жовтня 1921 радянським державним і партійним діячем татарином Саїд-Галієв Сахиб-гару. Першим фактичним головою республіки став кримський татарин Велі Ібраїмов, якого пізніше, 1928, репресували та незаконно розстріляли.

У 1924 ліквідований наркомат національностей. Після цього «Особливе представництво» перейшло до ведення ВЦВК, його завданням вважалося вирішення в урядових органах РСФРР питань господарчого та культурного будівництва Криму. Діяло до грудня 1938, доки остаточно не було ліквідоване.

Згідно з Конституцією РРФСР всі АРСР у її складі були національно-територіальними утвореннями. На думку деяких українських дослідників, національний характер автономії був лише декларативним, номінальним.

Молдавська АСРР

На початку 1924 року в Москві відбулася нарада за участю радянських військових і румунських комуністів, учасники якої запропонували визнати назву «молдавани» (самоназву румуномовних мешканців Бессарабії) на назву окремого народу, який нібито населяв Бессарабію на сусідні райони Української РСР, і створити на цій підставі автономії у складі СРСР, яка претендувала на «воз'єднання» з Бессарабією. У пояснювальній записці, спрямованій до ЦК РКП(б) пояснювалося, що «Молдавська Республіка може зіграти ту ж роль політико-пропагандистського фактору, що й Білоруська Республіка стосовно Польщі, і Карельська — стосовно Фінляндії, — вона б слугувала б об'єктом повернення уваги і симпатій бессарабського населення та дала ще більший привід претендувати на воз'єднання з нею Закарпаття».

Ідея викликала спротив керівництва української компартії, представники якого наголошували, що в жодному районі дністровського Лівобережжя «майбутні» молдовани не складають більшості, а більшість з тих, що є, розмовляє українською або російською. Однак в ідеї були впливові лобісти — зокрема командувач Збройними Силами України та Криму, «напівмолдованин» Михайло Фрунзе. Він, у свою чергу, доручив визначення території автономії Григорію Котовському, який народився в Бессарабії. Котовський схопився за справу ще й тому, що розглядав майбутню автономію як базу сформованого ним військового корпусу, в лавах якого було чимало бессарабців і це певною мірою «вирішувало» й питання із чоловічим населенням автономії.

- ◆ 16 серпня 1924 р. Одеський губвиконком отримав пропозицію включити Григоріополь та Дубоссари до списку поселень міського типу як економічні та адміністративні центри територій, заселені молдаванами. Вже у вересні 1924 р. ЦАТК розглянула клопотання представників молдавського населення Одеської губернії щодо створення національної адміністративно-територіальної одиниці, задовольнивши його. Попередній проект був переданий на розгляд Держплану УСРР.
- ◆ 12 жовтня 1924 року 3 сесія ВУЦВК VIII-го скликання прийняла, схвалена ЦК РКП (б) і РНК СРСР, постанову про утворення Автономної Молдавської СРР (АМСРР). Наступного 1925 року на I Все молдавському з'їзді Рад 19-23 квітня в Балті були встановлені кордони автономії та прийнята конституція, визнана українською владою 10 травня того ж року. Відповідно до прийнятої конституції, почалося формування органів управління республікою і органів місцевого самоврядування.
- ◆ Справжнім господарем у новоствореній автономії був Котовський — поза очі її називали «республікою Котовія». Наступного року «занадто самостійного» командира застрелили за нез'ясованих до кінця обставин.
- ◆ Але й після смерті Котовського автономія продовжила своє існування, оскільки ЦК РКП(б) продовжував розглядати її як засіб політичного тиску на Румунське королівство. Радянське керівництво намагалося підкреслити відмінності між румунами і мешканцями лівобережжя Дністра. в автономії почалася кампанія по самоідентифікації молдаван як окремого народу.

Релігійне життя в Україні

Позиція більшовиків щодо релігії

- Відверта антицерковна, войовничо-атеїстична політика радянської влади.
- Арешти, переслідування та розстріли представників духовенства та віруючих.
- Початок масового закриття храмів.
- Вилучення церковних цінностей для закупівлі зерна за кордоном під час голоду 1921—1923 рр.
- 1928 р. — введення в дію Адміністративного кодексу УСРР, у якому був розділ «Правила про культу», згідно з яким втрачав чинність Декрет «Про свободу совісті, церковні та релігійні товариства».
- Намагання радянської влади внести розкол між різними конфесіями, підтримка різних сект, що підривало єдність церкви

Створення та організацій- не оформлення УАПЦ

- 1921 р. — обрання Всеукраїнською Церковною Радою священника В. Липківського митрополитом і оголошення про створення Української автокефальної православної церкви (УАПЦ).
- Зростання авторитету УАПЦ серед населення, збільшення кількості її прибічників.
- Постійний тиск радянського керівництва на УАПЦ при формальному виявленні лояльного ставлення до неї.
- Невизнання УАПЦ Патріархом Московським і Всея Русі.
- Існування багатьох внутрішніх суперечностей, що стосувалися виборних посад.
- 1926 р. — розпуск Всеукраїнської Церковної Ради, початок арештів діячів УАПЦ